

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy Zdeňka Kühna a soudkyň Michaely Bejčkové a Sylvie Šiškeové v právní věci žalobkyně: **R. H.**, zast. advokátkou Mgr. Šárkou Svobodovou, Sokolovská 1494, Rychnov nad Kněžnou, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 3, Praha 7 – Holešovice, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 4. 11. 2020, čj. OAM-502/ZA-ZA10-ZA13-2020, v řízení o kasační stížnosti žalobkyně proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě ze dne 28. 1. 2021, čj. 19 Az 59/2020 - 31,

t a k t o :

- I. Rozsudek Krajského soudu v Ostravě ze dne 28. 1. 2021, čj. 19 Az 59/2020 - 31, **se ruší.**
- II. Rozhodnutí Ministerstva vnitra ze dne 4. 11. 2020, čj. OAM-502/ZA-ZA10-ZA13-2020, **se ruší** a věc **se vrací** žalovanému k dalšímu řízení.
- III. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení před krajským soudem ani na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti před Nejvyšším správním soudem.
- IV. Ustanovené zástupkyni žalobkyně Mgr. Šárce Svobodové, advokátce, **se přiznává** odměna za zastupování a náhrada hotových výdajů ve výši 10 185 Kč, která je splatná do jednoho měsíce od právní moci tohoto rozsudku z účtu Nejvyššího správního soudu.

Odůvodnění:

[1] Žalobkyně, občanka Arménie (stěžovatelka), podala dne 5. 8. 2020 na Ministerstvo vnitra opakovanou žádost o udělení mezinárodní ochrany podle § 11a zákona č. 325/1999 Sb., o azylu. Žádost ministerstvo shledalo nepřipustnou, jelikož dle něj nepřinášela žádné nové skutečnosti oproti předchozímu řízení, a proto řízení o ní zastavilo. Stěžovatelka proti tomuto rozhodnutí podala žalobu, kterou Krajský soud v Ostravě zamítl a ztotožnil se s argumentací ministerstva.

[2] Stěžovatelka podala proti rozsudku krajského soudu kasační stížnost. V ní uvedla dvě stěžejní námitky. Zaprvé nesouhlasila se závěrem, že předložené informace o válečném konfliktu mezi Arménií a Ázerbájdžánem v roce 2020 nejsou novými skutečnostmi významnými pro věcné posouzení nové žádosti o mezinárodní ochranu. Zadruhé poukázala na porušení práva jednat před soudem v mateřském jazyce.

[3] Žalovaný ve vyjádření odkázal na vlastní rozhodnutí a jeho odůvodnění.

[4] Ve věcech mezinárodní ochrany se NSS po posouzení přípustnosti kasační stížnosti zabývá otázkou, zda kasační stížnost svým významem podstatně přesahuje zájmy stěžovatele (§ 104a ve spojení s § 31 odst. 2 s. ř. s.). Není-li tomu tak, NSS kasační stížnost odmítne jako nepřijatelnou (usnesení ze dne 26. 4. 2006, čj. 1 Azs 13/2006 - 39, č. 933/2006 Sb. NSS).

[5] Přesahem vlastních zájmů stěžovatele, který ve věcech mezinárodní ochrany jedine vede k meritornímu projednání kasační stížnosti, je jen natolik zásadní a intenzivní situace, v níž je, kromě ochrany veřejného subjektivního práva jednotlivce, nezbytné vyslovit právní názor k určitému typu případů či právních otázek. O přijatelnou kasační stížnost se může jednat mimo jiné v případě, že napadenými rozhodnutími došlo k zásadnímu pochybení, které mělo dopad do hmotněprávního postavení stěžovatelky.

[6] Kasační stížnost není přijatelná ve vztahu k otázce, zda krajský soud porušil stěžovatelčino právo jednat před soudem v mateřském jazyce (ve vztahu k této otázce srov. např. rozsudky NSS ze dne 21. 4. 2005, čj. 2 Azs 52/2005 - 47, nebo ze dne 6. 11. 2003, čj. 7 Azs 17/2003 - 40). Aby soud ke stanovení tlumočnicka přistoupil, musí k tomu mít dostatečné indicie, a ty v nynějším případě neměl. Stěžovatelka podala krajskému soudu žalobu v češtině. V žalobě neuvedla, že česky nerozumí.

[7] Nicméně kasační stížnost je přijatelná ve vztahu k první kasační námitce, tedy k tomu, zda stěžovatelkou předložené skutečnosti měly vést ministerstvo k věcnému posouzení žádosti. Krajský soud se zde dopustil zásadního pochybení, které mělo dopad do hmotněprávního postavení stěžovatelky. Toto pochybení má dopad též na jednotu rozhodování krajských soudů.

[8] Kasační stížnost je důvodná.

[9] Ze spisu NSS zjistil, že stěžovatelka v minulosti pobývala mj. 8 let v Turecku. Během svého pobytu se živila prostitucí. O jejím pobytu v Turecku mělo ministerstvo informace již v rámci prvního řízení, naopak informaci o prostituci stěžovatelka uvedla až v druhém řízení o přiznání mezinárodní ochrany. Dříve se to prý z různých důvodů

pokračování

styděla uvést. Druhou novou informací v řízení o opakované žádosti je vypuknutí konfliktu mezi Arménií a Ázerbájdžánem v oblasti Náhorního Karabachu. Kromě těchto dvou zemí se do konfliktu zapojilo právě i Turecko, které v něm podpořilo ázerbájdžánskou stranu. Válečný konflikt vypukl v září 2020, tedy v době mezi rozhodnutím ministerstva o první žádosti (leden 2019) a rozhodnutím o opakované žádosti (listopad 2020). Ministerstvo mělo informace o válečném konfliktu z několika na sobě nezávislých zdrojů, ostatně šlo o věc i v Česku všeobecně známou. Stěžovatelka v opakované žádosti uvedla, že její vazby na Turecko z minulosti představují za této situace hrozbu při návratu do vlasti. Při pohovorech uvedla, že její známí s podobnou historií jsou nyní často zváni na arménské ministerstvo vnitra a podrobováni nepříjemným výslechům.

[10] Podle § 11a odst. 1 zákona o azylu je opakovaná žádost o udělení mezinárodní ochrany přípustná, pokud žadatel uvedl nebo se objevily nové skutečnosti nebo zjištění, které nebyly bez jeho vlastního zavinění předmětem zkoumání předchozího řízení a které svědčí o tom, že by mohl být vystaven hrozbám odůvodňujícím přiznání azylu (§ 12) či doplňkové ochrany (§ 14a). Pokud jsou tyto podmínky splněny, musí ministerstvo rozhodnout věcně o udělení nebo neudělení některé z forem mezinárodní ochrany (§ 11a odst. 2 zákona o azylu). Naopak pokud ministerstvo shledá opakovanou žádost nepřipustnou, pak se věcně udělením mezinárodní ochrany nezabývá [§ 10a odst. 1 písm. e) a odst. 2 zákona o azylu]. V takovém případě ministerstvo řízení o opakované žádosti zastaví [§ 25 písm. i) zákona o azylu].

[11] Správní orgán je povinen zkoumat v průběhu řízení o opakované žádosti o udělení mezinárodní ochrany v souladu s § 10a písm. e) zákona o azylu, zda žadatel neuvedl nové skutečnosti nebo zjištění týkající se důvodů pro udělení azylu nebo důvodů pro udělení doplňkové ochrany, které nebyly bez jeho vlastního zavinění předmětem zkoumání důvodů pro udělení mezinárodní ochrany v předchozím pravomocně skončeném řízení ve věci mezinárodní ochrany. *„Přípustnost opakované žádosti je tak třeba posuzovat z pohledu možných nových skutečností a zjištění pro udělení jak azylu, tak doplňkové ochrany. Obsahuje-li opakovaná žádost o udělení mezinárodní ochrany takové nové skutečnosti nebo zjištění, je správní orgán povinen hodnotit takovou žádost jako přípustnou a meritorně o ní rozhodnout“* (rozsudek rozšířeného senátu ze dne 6. 3. 2012, čj. 3 Azs 6/2011 - 96, č. 2642/2012 Sb. NSS, body 20 a 21).

[12] Tyto závěry lze přenést i na nynější případ. Opakovaná žádost stěžovatelky obsahovala novou skutečnost - válečný konflikt mezi Arménií a Ázerbájdžánem. Nadto obsahovala informace o tom, že je v konfliktu zapojeno Turecko, na které má stěžovatelka osobní vazby z minulosti a které tak prý mohou mít vliv na její situaci při návratu do vlasti. Závažnost těchto informací je patrná i z toho, že se ministerstvo nevyhnulo polemice s nimi, jakkoli řízení nakonec zastavilo. Pokud ovšem ministerstvo řízení zastavilo pro nepřipustnost žádosti, nebyla žádná z těchto okolností ve vztahu ke stěžovatelce věcně zhodnocena. Postup ministerstva je proto nezákonný. Jakkoli stěžovatelka mohla uvést informaci o tom, co v Turecku dělala, již v prvním řízení, nelze jí za těchto specifických okolností přičítat k tíži, že to učinila až nyní. Mohla se totiž legitimně domnívat, že tato skutečnost se stává významnou právě v situaci obnovené „horké“ války mezi Arménií a tureckým spojencem Ázerbájdžánem.

[13] Ze stejného důvodu je nezákonný i závěr krajského soudu. V odůvodnění krajský soud uvedl, že stěžovatelka nepřednesla žádné nové skutečnosti či zjištění, která by byla pro posouzení opakované žádosti významná, a že nedošlo k zásadní změně situace v Arménii, která by zakládala přípustnost žádosti (bod 14 napadaného rozsudku). V rozhodnutí nicméně opakovaně pracoval s informacemi, že stěžovatelka působila v Turecku jako prostitutka a že mezi Arménií a Ázerbájdžánem za podpory Turecka vypukl válečný konflikt. Obě tyto skutečnosti však byly v řízení informacemi novými a měly být jako takové zahrnuty do věcného posouzení udělení či neudělení některé z forem mezinárodní ochrany.

[14] Rozsudek krajského soudu je tedy nezákonný. Proto jej NSS prvním výrokem zrušil (§ 110 odst. 1 s. ř. s.). Stejnou vadou trpí i napadené rozhodnutí žalovaného, proto NSS druhým výrokem zrušil rovněž rozhodnutí žalovaného a věc mu vrátil k dalšímu řízení (§ 110 odst. 2 písm. a) s. ř. s. ve spojení s § 78 odst. 4 s. ř. s.). V dalším řízení bude žalovaný vázán právním názorem NSS (§ 78 odst. 5 s. ř. s. ve spojení s § 110 odst. 2 písm. a) s. ř. s.).

[15] Stěžovatelka sice byla ve věci úspěšná, ovšem žádné náklady řízení jí v řízení před krajským soudem ani před NSS nevznikly. Žalovaný pak ve věci úspěch neměl. Proto NSS rozhodl výrokem III. tak, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení před krajským soudem ani na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti před NSS (§ 60 odst. 1 s. ř. s.).

[16] NSS ustanovil stěžovatelce usnesením ze dne 4. 8. 2021 advokátku pro řízení o kasační stížnosti. Hotové výdaje a odměnu za zastupování ustanovené zástupkyně v takovém případě platí stát (§ 35 odst. 10 s. ř. s.). Odměnu advokátky tvoří tyto částky:

- odměna za zastupování v řízení o kasační stížnost, tj. za dva úkony právní služby – převzetí věci spojené s poradou se stěžovatelkou a doplnění kasační stížnosti. Odměna podle vyhlášky č. 177/1996 Sb., advokátního tarifu, činí 3 100 Kč za úkon (§ 7 bod 5, § 9 odst. 4 písm. d) a § 11 odst. 1 písm. a) a d) advokátního tarifu) - odměna za první úkon je dvojnásobná, tedy 6 200 Kč, jelikož byla prováděna v cizím jazyce (§ 12 odst. 1 advokátního tarifu). Ke každému úkonu právní služby je třeba připočíst 300 Kč paušální náhrady hotových výdajů podle § 13 odst. 3 advokátního tarifu. Celkem tedy **9900 Kč**;
- náhrada cestovních nákladů advokátky na poradu se stěžovatelkou při průměrné spotřebě benzínu Natural 95 osobního automobilu (podle doloženého technického průkazu) 9,8l/100km a sazbě 27,80 Kč/l (§ 4 písm. a) vyhlášky č. 589/2020 Sb.) a náhradě za používání osobního automobilu při ujetých 12km a sazbě 4,40Kč/l na 1km při cestě za stěžovatelkou (§ 1 písm. b) vyhlášky č. 589/2020 Sb.). Celkem **85 Kč**;
- náhrada zmeškaného času advokátky za dvě započaté půlhodiny po 100 Kč (§ 14 odst. 3 advokátního tarifu). Celkem **200 Kč**.

Advokátka není plátkyní DPH. Celková částka ve výši 10 185 Kč bude v souladu s výrokem IV. vyplacena z účtu NSS do jednoho měsíce od právní moci tohoto rozsudku.

Poučení: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

pokračování

Zdeněk Kühn
předseda senátu